

Заняття 7

Чому навчає книга Буття

Розділ для читання: Розділи 8 та 9 з «Провідника до Біблії»

Головні періоди: Родина Авраама

Біблійний матеріал уроку: Книга Буття 12-40.

Цілі уроку: Ознайомитись із:

- обіцянками та заповідями, які Бог уклав з Авраамом; головними членами родини Авраама;
- уроками, які можна здобути на прикладі їх життя.

Чому навчає книга

Справедливість

Буття

Смертю Йосипа завершується Книга Буття, але ми вже мали можливість дізнатися з неї про деякі дуже важливі ідеї Писання. Особливо важливим є те, що в Біблії розповідається про сутність та природу Бога. Як ми бачимо, Буття розпочинається із твердження про Його неперевершену силу та могутність. Одразу після цього розповідається про Його близьку участь у справах людського роду. Розглядаючи ці взаємостосунки Бога з людством, ми звернули особливу увагу на Його доброту та щедрість, що виявляються навіть тоді, коли люди на них не заслуговують. Далі в Біблії для зображення цієї сторони сутності Бога буде використовуватися слово «благодать».

У той самий час, звернувши увагу на Божу благодать, неможливо не помітити ще однієї сторони Його сутності, яка також повністю розкривається у Бутті: це Бог, який серйозно ставить до гріха та розбещеності. У Бутті є незабутні сцени Божого суду. Через непокору Бог вигнав Адама та Єву з Едемського саду. За часів Ноя за нечестивість Він винищив людське суспільство. Коли ще був живий Авраам, через розбещеність та розпусту Бог витер з лиця землі міста Содом та Гоморру (Буття 19:28-29). Він також поклявся покарати тих, хто поневолив нащадків Авраама (Буття 15:14).

Тож чому Бог виявляє благодать до однієї людини, яка поводить погано, а іншу карає? Відповідь знаходиться у серці самої людини (у Біблії слово «серце» використовується тоді, коли йдеться про ту частину нашої духовної сутності, де формується наші судження та рішення). Доки люди шукають Бога та намагаються поводитися добре, Він терпеливий у поводженні з ними, незважаючи на їхні помилки. Але якщо їх серця черствіють у відношенні до Нього, якщо люди постійно та безперервно ігнорують принципи моралі та справедливості, Бог починає попереджувати їх про

неминучий суд. Через свою відданість благості та добру Він не може дозволити, щоб зло тривало безкарно. Якщо ж люди не дослухаються до Його попереджень, Він нарешті насилає на них покарання та руйнування.

Книга Буття також змушує нас задуматися над тим, як ми поведимось один з одним. У ній доводиться, що є важливим

- О справедливо ставитися до людей;
- О самим бути чесними;
- 1 вміти прощати.

Нешастя, що сталися з родиною Ісака та Якова, тривали так довго тільки тому, що вони були дуже несправедливими один до одного. Відокремлення улюбленців у родині зумовило образи, які не стихали протягом усього життя. Ошукування інших членів родини призвело до тривалого відчуження. Певна річ, несправедливе ставлення до людей інколи оберталось скорим зиском. Та у Бутті, як це завжди буває

2 у житті, ціна за несправедливі вчинки часто перевершує короточасну вигоду.

Коли зголоднілий Ісав увійшов до помешкання, дух справедливості мусив був спонукати Якова одразу ж запропонувати йому поїсти. Замість цього Яків використав ситуацію та змусив Ісава продати своє право первородства. Яків безсумнівно був задоволений та вважав себе спритним, бо зумів отримати своє за рахунок брата. Проте дії Якова, спрямовані на задоволення його власних інтересів, наприкінці призвели до того, що він став відірваним від сім'ї утікачем, який мусив був рятувати власне життя.

Та був ще й Лаван. Давши Якову Лію замість Рахілі, він, мабуть, привітав себе з такою вигідною угодою. Певно, він поздоровив себе ще раз, коли розбагатів через приховування винагороди, що належала Якову за його працю (Буття 31:41-42). Але наприкінці це прагнення власного зиску дорого йому коштувало. Одного дня Яків зібрав свою родину та пішов геть, а Лаван втратив будь-яку можливість колись знову побачити своїх онуків.

У Книзі Буття ці випадки несправедливого ставлення до людей супроводжуються шахрайством та ошукуванням, або, інакше кажучи, втратою моральної чистоти. Буття показує нам, що якщо в якійсь родині цю чистоту було одного разу втрачено, то надалі це відіб'ється на багатьох поколіннях. Більш того, в роді Авраама, а пізніше і в інших, з кожним наступним поколінням проблема моральної чистоти ставала все гострішою.

Щодо самого Авраама, то чистоту його душі заплямував страх. Тому що Сарра була напрочуд гарною, Авраам постійно побоювався, що якась впливова людина уб'є його та візьме її собі за жінку. Тому, коли він гостював у фараона, він збрехав про те, ким йому доводилась Сарра. «Вона мені лише сестра», - сказав Авраам, і фараон вирішив, що тоді він візьме її до свого гарему. Коли ж оману було розкрито, фараон висварив Авраама та відіслав за межі свого царства (Буття 12:10-20). Але повернувшись до Ханаану, Авраам знову вчинив так само, але цього разу збрехав цареві на ім'я Авімелех (Буття 20:1-7).

І це був Авраам, людина віри, яка вирішила збрехати та залишити свою жінку у недвозначному становищі, і все заради того, щоб уберегти себе від біди. Можна тільки уявити, що відчувала при цьому Сарра! А пізніше, за іронією долі, їх син Ісак так само поступився своєю чесністю. Коли він одружився з Ревекою, вони переселились до землі, якою правив спадкоємець Авімелеха, також на ім'я Авімелех. Остерігаючись за свою безпеку, Ісак сказав мешканцям цієї місцевості про свою жінку: «Вона сестра моя» (Буття 26:1-11).

Як ми вже знаємо, й сама Ревека була нечесною. У цьому вона була схожа на свого брата Лавана: нечесність та шахрайство були звичайними для обох. Мабуть, вони навчилися брехні від своїх батьків. І не може бути простим збігом, що улюблений син Ревеки виріс обманщиком, і те, що одного разу його власні сини ошукають його, як і він колись ошукав був свого батька.

Людиною, яка порушила цей узвичаєний плін подій, став Йосип, - ось чому його історія посідає настільки важливе місце у Книзі Буття. Нечесність заради власного визиску процвітала в його родині протягом трьох поколінь, але сам Йосип обрав для себе

іншу норму життя. Неважливо, як далеко зійшли з чесного шляху його батько, дід та прадід, - Йосип виявив себе стійкою людиною.

На прикладі Йосипа Бог закликає нас руйнувати ті норми, які, можливо, існували у наших родинах протягом поколінь, - звичку відокремлювати улюбленців, брехати, шахраювати, несправедливо поводитися з іншими людьми. Якими б розбещеними не були наші пращури, ми можемо у кожній ситуації обирати правильний шлях, як це зробив Йосип.

Цікаво, що Мойсей збудував Книгу Буття на розповіді про чотири покоління, починаючи з Авраама та закінчуючи Йосипом. Далі в Біблії Авраам постає як взірець того, що Бог очікує від нас з точки зору віри в Нього та Його обіцянки. Але в моменти свого морального падіння Авраам - не кращий взірець душевної чистоти. Для цього нам потрібен Йосип: він є втіленням саме такої етичної та моральної поведінки, на яку сподівається Бог.

Йосип також являє собою приклад того, в чому полягає сутність пробачення. Замість помсти своїм братам та проливання крові, помножуючи вже заподіяне зло, він зволів вибачити їх. Завдяки цьому пробаченню він побачив сльози радості в очах свого батька Якова, коли той возз'єднався із сином, за яким так довго тужив.

Пробачення Йосипа було щирим, аніякою мірою не відстроченням помсти, поки живий його батько. По смерті Якова брати Йосипа стали побоюватися, що він з ними розправиться. Вони запитували: «... А що як зненавидить нас Йосип, і справді верне нам усе зло, що ми йому були заподіяли?» (Буття 50:15), - та молили Йосипа простити їх. У відповідь на благання своїх братів Йосип розплакався та розвіяв їхні побоювання, запевнивши, що навіть і не думав про помсту.

У цьому він був схожий на свого дядька Ісав. Коли Яків пішов від Лавана та вирушив до Ханаану, він дізнався, що Ісав має намір зустріти його з великим військом. Яків став надсилати назустріч Ісавові слуг з коштовними подарунками, сподіваючись тим самим пом'якшити його гнів. Але в цьому не було потреби, тому що не було і гніву. Як і брати Йосипа, Яків упав долілиць перед Ісаком, благаючи вибачення.

І так само, як Йосип, Ісав запевнив його, що немає чого боятися.

Якби Ісав не навчився прощати, Яків та він померли би у ворожнечі. Але їх історія - це, навпаки, історія радісного возз'єднання. В Книзі Буття розповідається про те, як між ними знову зав'язалися та зміцніли узи братерства та дружби,

і як вони разом поховали свого батька.

Прощаючи своїм родинам, ані Йосип, ані Ісав не скинули з себе тягар минулого, нібито його впливу ніколи й не було. Обидва вони були поранені, та й глибоко, тим, як їхні сім'ї повелися з ними. Але обидва казали, що у житті є справи набагато важливіші, ніж зведення рахунків з тими, хто колись повівся з ними зле.

Коли ми дістанемось до розповіді про життя Ісуса, то побачимо, що Він стверджує це. Як можна очікувати від Бога, що Він вибачить нас, якщо самі відмовляємось прощати інших? Це питання буде задавати Ісус. Він закликає Своїх послідовників пізнати ту свободу, яку дає прощення. Але доки не навчимося прощати, ми отруюємо свій дух та ставлення до життя гіркотою та обуренням, які продовжують наростати.

Отже, ми можемо узагальнити те, що передане нам через Книгу Буття, наступними словами: Бог очікує від нас

О знати, Хто Він є;

О вірити Його обіцянкам;

О скорятися його настановлянням;

О шанувати Його;

О у стосунках з іншими людьми поводитися таким чином, щоб це сприяло моральній чистоті та гармонії.

У Виході Бог відкриє нам більше про кожну з цих ідей на прикладі Своїх взаємостосунків з нащадками Авраама.

